

První česká tramvaj v Arménii

15.09 2025 18:11, Libor Hinčica, Tramvaje

Arménská metropole se dočkala první tramvaje české (resp. československé) provenience. Do Jerevanu byla převezena tramvaj typu T3SU, jež původně sloužila v ruském Krasnodaru pod ev. č. 153. V Jerevanu bychom ovšem po tramvajích pátrali marně – poslední linka zde byla uzavřena již před 21 lety, a tak zde bude mít vozidlo pouze roli statického pomníku.

Tramvaje v Jerevanu začaly sloužit veřejnosti již v roce 1906, a to v podobě koňky. Ta se měla udržet v provozu až do srpna 1918, kdy byl její provoz zastaven v důsledku nestability v celé oblasti Zakavkazska po rozpadu carského Ruska i Osmanské říše a konci první světové války. Znovu se tramvaje ve městě objevily až za éry SSSR, konkrétně v roce 1933. V roce 1949 se k tramvajím přidaly i trolejbusy.

V 60. letech měl mít jerevanský tramvajový provoz k dispozici více než 200 tramvají. Tento počet se sice v pozdějších letech snižoval, přesto ještě na konci 80. let byla k dispozici rozvětvená síť linek s desítkami vozů. Po rozpadu SSSR došlo v Arménii k prudkému poklesu životní úrovně, a tím k všeobecnému nedostatku finančních prostředků (zemi mj. vysílila válka se sousedním Ázerbájdžánem). Tramvajový provoz přestal být prakticky udržován a počet tratí byl redukován. Poslední tramvaje byly vypraveny dne 21. 1. 2004 na linku č. 5. V závěru provozu sloužilo na síti už jen cca 20 mimořádně omšelých vozů typu KTM-5 sovětské provenience.

Přestože existovaly úvahy o možném návratu tramvají do jerevanských ulic, šlo vždy jen o vzdálené vize a akademické diskuze. Podrobnější studie či projekty v tomto směru světlo světa nespátřily. Město se namísto toho snažilo alespoň udržet svůj provoz trolejbusů, jenž se podařil obnovit až v posledních třech letech díky dodávkám čínských parciálních trolejbusů od výrobců Yutong a Zhongtong. Přesto se nakonec jedna tramvaj v Jerevanu objevila. Nedávno byl do města převezen vůz Tatra T3SU, který odkoupila soukromá firma z ruského Krasnodaru. Ta sídlí na místě bývalého tramvajového depa, což se rozhodla připomenout instalací netradičního pomníku.

V současné době je tramvaj odstavena a částečně přikrytá plachtou v Jerevanu. (foto: Rafael Karapetyan)

Československé tramvaje přitom v Jerevanu nikdy nesloužily, takže pomník bude skutečně symbolický, což však českým a slovenským návštěvníkům města jistě vadit nebude.

Krasnodar získal napřímo z ČSSR 115 vozů T3SU v letech 1980 až 1986, současně ale ve stejném období převzal i desítky zánovních vozů z Grozného v Čečensku a později několik dalších ojetin z dalších ruských provozů. Dnes je v Krasnodaru formálně ve stavu nadále 96 „té trojek“, většinou porůznu modernizovaných. Skutečný stav provozních vozů je ale o cca 20 vozů nižší.

Vůz T3SU ev. č. 153 byl zařazen do provozu dne 1. 7. 1986. Až do roku 2002 byla jeho domovem východní vozovna v Krasnodaru, následně se přestěhoval do západního depa. K vyřazení tramvaje došlo již před dvěma lety – 22. 5. 2023. Do Jerevanu byla tramvaj převezena v srpnu 2025 a momentálně čeká na svůj další osud částečně zakrytá plachtou.

Doplňme, že zatímco nepůvodní československou tramvaj již v Jerevanu mají, z původních československých trolejbusů Škoda 14 Tr, jež ve městě sloužily, se nakonec nezachoval ani jediný, přestože dříve existovaly snahy o opravu jednoho vozidla a jeho ponechání coby historického vozu. Po zařazení nových trolejbusů čínské provenience ovšem byly všechny „čtrnáctky“ nakonec zlikvidovány. V nekompletním a značně zbědovaném stavu by se měl v severní trolejbusové vozovně nadále nacházet alespoň vrak trolejbusu Škoda 9 Tr, o němž se dříve rovněž hovořilo jako o budoucím historickém exponátu. Případná oprava je nicméně v nedohlednu.

Url: [První česká tramvaj v Arménii](#)